

Ana Austrė

Клод Дюлон. Анна Австрийская, мать Людовика XIV. - Санкт-Петербург: Евразия, 2009

Antroji Prancūzijos karaliaus **Henriko IV** (A.Diuma knygos „Karalienė Margo“ herojus Henrikas Navarietis, per kurio vestuves 1572 m. naktį į rugpjūčio 24 d. įvyko hugenotų skerdynės, vadinamos „Baltramiejaus naktimi“) žmona **Marija Mediči**, nesitenkindama tik karaliaus žmonos vaidmeniu, įkalbėjo karalių ją karūnuoti. Kitą dieną, 1610 m. rugpjūčio 14 d., Henrikas IV buvo nužudytas. Įtarimas krito ant karalienės, ir po šiai dienai niekas jo nepaneigė.

Marija Mediči turėjo favoritą **Končini**, o Končini turėjo isterikę žmoną **Leonorą**, kuri tarp prieuolių skirdavo ir atleisdavo Prancūzijos ministrus, imdavo kyšius. **Madridas** naudojosi tuo, kad Leonora simpatizavo ispanams. Leonora vykdė daugybę Ispanijos pasiuntinio reikalavimų. Leonora buvo Marijos Mediči **pieno sesuo**, augo šalia Marijos Florencijoje, oficialiai buvo karalienės brangenybių saugotoja, o praktiškai – karalienės patikėtinė. Končini Leonorą vedė dėl to, kad ji draugavo su Marija. Končini nebuvo toks protingas ir gudrus, kaip Leonora, bet laimėdavo grubumu ir prievarta.

1617 m. vasario mėnesį Prancūzija atsidūrė ant **pilietinio** karo slenksčio. Princiai pradėjo rinkti kariuomenę prieš uzurpatorių, o Končini liepė pastatyti 50 kartuvių, surinko 6 000 samdytos kariuomenės, tvirtino pilis Pikardijoje bei Normandijoje. Iš Henriko IV kurtos tvarkos neliko nė ženklo. Mokesčių surinkti nebuvo įmanoma – išdas ištuštėjo. Šešiolikametis karalius **Liudvikas XIII** (Henriko IV ir Marijos Mediči sūnus, gimęs 1601 m.) bandė telkti šalininkus, o galiausiai leido nužudyti Končini. „Nuo dabar aš karalius, o jūs – karalienė“, - pasakė žmonai Anai Austrei Liudvikas. Kiek vėliau Končini kūnas buvo iškastas, sudraskytas į gabalus ir sudegintas – tai padarė minia. **Parlamentas** nuteisė Leonorą – jai buvo nukirsta galva.

Anos ir Liudviko gyvenimas nebuvo malonus. Ji mėgo organizuoti pjeses ir vaidinti jose, o karalius mėgo tikrai medžioklę. Ana valgydavo iš savo indų (kuriuos atsivežė iš Ispanijos), patarnaudavo savi tarnai, karalius valgydavo kitoje vietoje, apsuptas savo tarnų.

Po Končini mirties Liudvikas tapo mylinčiu vyru. Ispanijos pasiuntiniui buvo pareikšta, kad pas karalienę lankytis jis gali ne dažniau, kaip kartą per savaitę. Pasiuntinys nenorėjo sutikti ir priminė kartu esąs Anos mažordomas. Jam buvo paaiškinta, kad Prancūzijos karaliaus rūmuose tokios pareigybės nėra. Netrukus karalius pareiškė, jog karalienė privalo paleisti savo ispanišką dvarą. Jai liko gydytojas, nuodėmklausys ir sena kambarinė, kuri buvo ją užauginusi.

Karaliaus favoritas **Liuinis** patarė karaliui išsiskirti su Ana, kad galėtų jam pripiršti savo giminaitę. Liuniui atiteko Leonoros brangenybės, ir tikrai „vienas siūlelis stambių perlų“ atiteko Anai, nes atsargus favoritas bijojo priimti visas brangenybes. Ana greičiausiai žinojo, kad

karaliaus jausmai Liuiui ne tiek draugiški, kiek aistringi, ir apie tai liežuvauja visas karaliaus dvaras. Liuinis suartėjo su karaliumi dėl didelio medžioklės dalykų išmanymo. Liuinis padėjo karaliui nusikratyti Končini, nušalinti karalienę motiną. Liudvikas pietaudavo su Liuiui, vakarienėdavo su juo, kartais nakvodavo pas jį, o kartais favoritas nakvodavo karaliaus kambaryje. Kai karaliaus auklėtojas dėl to pareiškė susirūpinimą, karalius tiesiog įsiuto. Liuinio žmona nesiskundė vyru, per ketverius metus pagimdė trejetą vaikų, tačiau svarbu ne Liuinio, bet karaliaus aistra Liuiui.

Liudvikas XIII per gyvenimą turėjo ir daugiau vyrų. Dar jaunystėje jis reiškė stiprius jausmus vežėjui, šunininkui, savo suvestiniam broliui. Liudvikas nebuvo impotentas, tačiau gamta jam pagailėjo vyriškumo požymių: ilgą laiką neaugo barzda ir ūsai. Pirmą kartą karalius nusiskuto, turėdamas 23 metus. Karaliaus elgesyje buvo daug vaikiškumo: konstruodavo mažus fontanus, virė uogienę. Tačiau kai kurios jo išdaigos buvo bjaurios: skuto barzdas ir ūsus tarnams, žinodamas, kad šie negalės pasipriešinti, pamėgdžiodavo mirštančių žmonių grimasas. **Kardinolo Rišeljė** priemonės dažnai būdavo neleistinai griežtos, bet karalius joms pritardavo. Būdamas **mikčius**, Liudvikas kalbėdavo lėtai ir mažai. Jis gerai piešė ir labai mėgo muziką, grojo gitara ir kūrė bažnytinės giesmes.

Liuinis vedė labai gražią **Mariją de Rogan**. Laikui einant, buvo pastebėta, kad jai pasiseka pralinksminėti karalių. Dvaras ėmė abejoti, dėl kurio iš sutuoktinių karalius draugauja su šia šeima.

1622 m. karalius vadovavo kariuomenei, slopinančiai protestantų maištą **Langedoke**. Karalius susirgo: skausmas smilkiniuose, kosulys. Greičiausiai taip pasireiškė pirmieji tuberkuliozės požymiai. Lapkričio 10 d., būdamas Lijone, karalius įteikė Rišeljė kardinolo kepuraitę. Karaliaus motina Marija Mediči buvo labai patenkinta (prieš porą metų jie buvo susitaikę): kardinolui padedant ji tikėjosi susigrąžinti savo įtaką. Ji net per dvasininką įtikinėjo karalių, jog neklausyti motinos yra mirtina nuodėmė, o karalius labai bijojo padaryti nuodėmę. Ana tuo metu jau turėjo 22 metus ir buvo tikra gražuolė. Karalienė motina jai labai pavydėjo.

1623 m. kovo mėnesį į Paryžių atvyko Velso princas **Karolis Stiuartas** (nuo 1625 m. Anglijos karalius Karolis I). Jį lydėjo milordas **Bekingemas** – jaunas, gražus, faktiškas Anglijos valdytojas (jam tuo metu buvo 30 metų). Karaliaus favoritas Bekingemas buvo tikra nelaimė Anglijos karalystei.

Rišeljė pavyduliavo Bekingemui, nes jis pats anksčiau buvo bandęs užkariauti Anos širdį (taip tvirtina amžininkas F.Larošfukas). Ana žinojo, kad Rišeljė yra karalienės motinos statytinis, ir negalėjo jo pakęsti.

1625-1626 m. Liudvikas XIII atnaujino ryšius su vyrais – kaip ant mielių iškilo pažas **Barrada**. Tai buvo vidutiniokas, bet labai gražus. Po dviejų metų Barrada žlugo, nes aistringai įsimylėjo karalienės **freiliną**.

Liudviko XIII broliui **Gastonui Anžu** 1626 m. buvo aštuoniolika metų. Jis buvo labai malonus, aštraus proto, linksmas, labai mėgo moteris ir tikrai moteris, skirtingai nuo Liudviko. Jam seniai buvo numatyta žmona – **Marija de Monpansjė**, paskutinė jauniausios Burbonų šakos atžala, turtingiausia karalystės nuotaka. Ana labai mėgo svainį, tačiau jo vedybų labai bijojo – šis gali susilaukti vaiko anksčiau už karališkąją šeimą. Tai reikštų, kad sostą paveldės Gastono sūnus. Gastonas turėjo auklėtoją **Žaną Batistą d’Ornano**, kuris ir suaugusiam princui turėjo didelės įtakos. Jis vadovavo pulkams, kuriuos žmonėmis aprūpindavo jo gimtoji sala **Korsika**. D’Ornano labai žavėjosi karaliene Ana, ir Ana apie tai žinojo. Karalienė liepė perduoti d’Ornano, kad jai būtų labai malonu, jeigu auklėtojas sutrukdytų princui vedyboms. Šis didikas galėjo padaryti daug ką – jis net su Končini nužudymu buvo susijęs. Liudvikas kaip ir Ana bijojo Gastono vedybų. Rišeljė bijojo visko, kas galėjo susilpninti karaliaus pozicijas. Dėl to kardinolas pradžioje nekreipė reikiamo dėmesio į karalienės Anos veiksmus. Rišeljė pasiekė, kad d’Ornano būtų paskirtas Prancūzijos maršalu.

Rišeljė per šnipus sužinojo, kad Gastono Anžu vedybų priešininkai rengia sąmokslą, sąmokslu dalyvauja du **Vandomai** ir pirmasis kraujo princas **de Kondė**. Bet kuris iš jų galėjo tikėtis užimti sostą, jeigu nei Liudvikas, nei Gastonas neturės vaikų. Prie sąmokslu prisidėjo **Puasono grafas**, kraujo princas, kuris norėjo vesti **Mariją de Monpansjė**, ir jo giminaitis **hercogas de Longvilis**. Visi sąmokslininkai įkalbinėjo Gastoną stoti sąmokslu priešakyje, tačiau Gastonas svyravo, nežiūrint to, kad **nenorėjo** vesti Marijos (nė kurios kitos moters), buvo nepatenkintas karaliumi ir kardinolu, nes šie neleido jam užimti aukštų pareigų. Karalius pavydėjo Gastonui: kartą karaliaus skalikai pametė elnio pėdsakus, o Gastono skalikai pavijo elnią – karalių užpuolė nemiga. Į sąmokslą buvo įtraukti anglai, nes vienas iš sąmokslininkų – **Cezaris Vandomas** – valdė Bretanę, o Bretanėje viešpatavo **protestantai**. Bretanė – vakarai, o vakarai – jūra. Anglai negalėjo leisti, kad čia įsigalėtų Rišeljė, kuris norėjo vadovauti prekybos laivynui. Tokiu būdu **Bekingemą** į karą prieš prancūzus stūmė tiek meilė, tiek politika. Rišeljė tame fone pakeitė orientyrus ir norėjo, kad Gastonas vestų. 1626 m. gegužės 4 d. Rišeljė liepė suimti d’Ornano. Kalėjime atsidūrė ir abu Vandomai, nežiūrint to, kad jie buvo suvestiniai karaliaus broliai.

Silpna Liudviko sveikata gimdė gandus apie greitą jo mirtį. Kas liktų karalienei? Ištekėti už Gastono. Jeigu ji tokiam projektui būtų pritarusi arba bent išklausiusi, būtų reiškę, kad ji nori karaliaus mirties.

Gastonas buvo pakviestas pas karalių ir apklaustas, dalyvaujant karalienei motinai. Jis išdavė sąmokslininkus. Apie karalienę Aną jis pasakė tik tai, kas ir taip buvo žinoma – ji nenori Gastono vedybų su Marija de Monpansjė. Ana taip pat buvo apklausta, dalyvaujant karalienei motinai. Ana atvirai apkaltino anytą pinant pinkles. Liudvikas visą likusį gyvenimą buvo įsitikinęs, jog karalienė norėjo jį nužudyti, o Ana galvojo, kad karalius ir kardinolas ieškojo dingsties nutraukti Anos ir Liudviko santuoką. Karaliaus skyrybų idėja sklandė ore: karalius turi vesti Monpansjė ir jos nesuskaičiuojamus turtus. Buvo keliama sąlyga: karalius pirmiausia turi įrodyti, kad yra vaisingas – reikia, kad nuo jo pastotų „kokia nors šliundra“.

Nante buvo įvykdyta siaubingiausia per visą Prancūzijos istoriją mirties bausmė: vienas sąmokslininkas buvo tiesiog nukankintas nemokšų, nes jo draugai buvo pagrobę budelį profesionalą. Po kurio laiko kalėjime netikėtai mirė d'Ornano ir vienas iš Vandomų. Rišeljė pradėtas vadinti „**raudonuoju kardinolu**“ (dėl pralieto kraujo). Karalius davė kardinolui apsaugą. Gastono pasigailėta. Jis net buvo apdovanotas – už bailumą gavo Orleano hercogystę, Šartro hercogystę, Blua grafystę ir kasmetinę pusės milijono livrų pensiją. Jis buvo priverstas vesti. Tai jam nepatiko, bet ką padaryti?! Kito mėnesio pradžioje naujoji hercogienė tapo nėščia. Tačiau – tai bent netikėtumas! – karalienė taip pat laukėsi. Matyt, Gastono sukeltas pavojus karaliui padėjo įveikti pasiūlykštėjimą. Tačiau Ana persileido – viltys išsisklaidė. 1626-1627 m. žiemą karalienė labai nervino pilvą demonstruojanti Gastono žmona. Ji jau buvo garbinama kaip būsimo sosto įpėdinio motina. Tačiau likimas nesnaudė: gimė **duktė**. Jaunoji motina mirė, praėjus septynioms dienoms po gimdymo.

Bekingemo padėtis pačioje Anglijoje tapo kritiška: diplomatinės nesėkmės, didelės išlaidos, žmona perėjo į katalikybę. Visa tai sukėlė neapykantą Bekingemui. Jis ketino vadovauti laivynui, kuris bus mestas į pagalbą prancūzų protestantams **La Rošelėje**. Tai nebeleistų Bekingemo priešams tvirtinti, jog jis nuolaidžiauja katalikams. 1627 m. liepos pabaigoje Bekingemas su 90 laivų atvyko į La Rošelę. Bekingemas suklydo, delsdamas nuslopinti Re salą. Tai įgalino Rišeljė apsupti La Rošelę. Bekingemas netrukus pasiūlė taikytis, iškelęs sąlygą: Bekingemas vyksta į Prancūziją kaip pasiuntinys, o Prancūzijos karalius bus nuolaidus protestantams. Derybos neįvyko. 1628 m. pavasarį Bekingemas stengėsi padėti La Rošėlės gynėjams, tačiau jo pralaimėjimai sekė vienas po kito. Rugpjūčio pabaigoje jis surinko naują laivyną: 60 karo laivų ir 30 tiekimo bei transporto laivų. Šį kartą jis buvo nusistatęs sunaikinti prancūzų laivyną ir užimti Prancūzijos teritoriją. Tačiau armada taip ir neišplaukė į jūrą. Rugpjūčio 23 d. Bekingemo draugas ir bendražygis nuvyko pas Bekingemą pranešti kai kurių naujienų. Jį lydėjo leitenantas **Feltonas**. Atsidūręs šalia Bekingemo šis fanatikas **puritonas** persmeigė Bekingemo širdį durklu, padarydamas galą hercogo ambicijoms, viltims ir meilei. (Bekingemas

palaidotas Vestminsterio vienuolyne). Liudvikas XIII iš džiaugsmo apdovanojo žygūną, pranešusį apie Bekingemo mirtį. „Bet aš vakar gavau jo laišką“, - sušuko Ana, nepatikėjusi, kad Bekingemas mirė. Kiti šaltiniai teigia, kad karalienė prarado sąmonę, išgirdusi šią žinią. Karalienė motina pareiškė, kad visi favoritai yra pasmerkti žūti.

La Rošelė kapituliavo spalio 27 d. Praradę „Atlanto valdovę“ (taip buvo vadinama ši tvirtovė Atlanto pakrantėje), **hugenotai** neteko visko. Anglijos prestižas buvo pakirstas, monarchija išklibinta.

1630 m. Ana persileido eilinį kartą. Rugsėjo mėnesį karalius susirgo taip sunkiai, jog visus prašė atleidimo, jeigu kam blogo yra padaręs. Tuo metu (gal būt) jau buvo pasiūstas žygūnas pas Orleano hercogą Gastoną Anžu klausti, kaip jis pažiūrėtų į vedybas su našle Ana. Marija Mediči, kuri buvo laikoma pilnateise regente, jau skirstė pareigybes. Rišeljė vietą turėjo užimti tuometinis antspaudos saugotojas, o saugotojo brolis pasisiūlė užmušti „tą monstrą“. Tačiau lapkričio 30 d. karalius atgavo sąmonę.

Tuo metu pradėjo kilti popiežiaus diplomato **Džulijaus Mazarinio** žvaigždė. Karalienė motina sveikti pradėjusio karaliaus prašė nušalinti Rišeljė. Niekas taip nesuartina žmonių, kaip bendras priešas – karalienės susitaikė.

1631 m. vasario mėnesį Marija Mediči, Prancūzijos karaliaus motina, Anglijos karalienės motina, Ispanijos karalienės motina, buvusi regentė, Henriko IV našlė buvo **ištremta**. Abi karalienės verkė, pamiršusios, kad anksčiau viena kitos labai nemėgo. Marija Mediči savo dienas baigė tremtyje.

Karalius įsimylėjo keturiolikos metų mergaitę **Mariją de Otfor**. Tai buvo svarbiausia moteris Liudviko XIII gyvenime ir tai įrodo, kad ir moteris jis galėjo mylėti. Ana Austrė buvo gražiausia princesė, kurios buvo leidžiamos už vyrų, bet Liudvikas jos nemylėjo. Liudvikas yra kaltas dėl to, kad jo šeimininis gyvenimas nenusisekė. Pradžioje mergaitei patiko karaliaus draugija, bet paskui nusibodo nuolatinės kalbos apie medžioklę. Tuo labiau, kad karalius mylėjo tikrai **platoniskai**.

1632 – 1633 m. kardinolas sirgo hemorojumi ir šlapimo užsilaikymu. Daug kas tikėjosi, kad kardinolo dienos suskaičiuotos. Kai Ana pasiteiravo apie jo sveikatą, jai buvo pranešta, kad pasiuntinys pas kardinolą nuvyko tada, kai šiam „bintavo užpakalį“. Kardinolą operavo kaimo gydytojas, nes kelionėje po ranka kito nebuvo, ir šis gydytojas pasirodė protingesnis už kolegas – operacija pasisekė.

1634 m. pabaigoje monsinjoras Mazarinis atvyko į Paryžių kaip ypatingas popiežiaus pasiuntinys. Jis kartais aplankydavo karalienę, nors buvo kardinolo gerbėjas. Kartu su Ana jis apgailestavo, kad Ispanijos ir Prancūzijos santykiai tokie blogi (1635 m. gegužės 19 d. Prancūzijos

karalius paskelbė karą Ispanijai pagal visas taisykles). 1636 m. Mazarinis buvo atšauktas į Romą. Ana ir Mazarinis vėl susitiko tik po kelerių metų. Mazarinis buvo tikrai žavus. Jo karietos langai buvo **su stiklais** – neregėtas dalykas. Damos labai džiaugėsi tokia naujove – bus galima dairytis iš karietos, nebijant, kad oras pakenks veido spalvai.

Karalienė buvo vieniša, bet vienišas buvo ir karalius. Jis toliau mylėjo panelę de Otfor, bet negalėjo ja pasitikėti. Galiausiai jis įsimylėjo **Luizą de Lafajet**, panelę, kurią kardinolas buvo specialiai pristatęs šnipinėti karaliaus ir de Otfor santykius. Ši mergaitė buvo švelni ir paklusni, dievobaiminga – labai tiko karaliui, kuriam buvo reikalingas tikrai užjaučiantis klausytojas. Kiek vėliau panelė išėjo į vienuolyną. Karalius ir tenai ją lankė. 1637 gruodžio 5 d. jie praleido tris valandas, sėdėdami atskirti grotelių. Luiza įkalbėjo karalių grįžti į šeimos židinį. Nežinia, kaip būtų buvę, bet atėjo vakaras ir prasidėjo siaubingas lietus. Vienas žmogus iš karaliaus svitos, simpatizuojantis karalienei, įkalbėjo karalių tokiu sunkiu keliu toliau nekeliauti, o apsistoti pas karaliene **Luvre**. Kadangi karalius nieko nesakė, visa vilkstinė pasuko į Luvrą. Karalius liko nakvoti. **Karalienė pastojė.**

1638 m. naktį į rugsėjo 5 d. karalienei prasidėjo sąrėmiai. Gimdymas buvo labai sunkus. Daktarai susirūpino dėl karalienės gyvybės. Panelė de Otfor, stovėdama lango nišoje, gaudžiai verkė. Priėjęs karalius pasakė, kad nėra reikalo taip gaudintis: „Aš būčiau visiškai patenkintas, jeigu pasisektų išgelbėti kūdikį. Po karalienės mirties jūs nusiraminsite, madam.“ Sekmadienio vidurdienį kūdikis gimė. Karalius labai dažnai lankė kūdikio kambarį (bet ne karalienės). Tuo metu jis susirado naują aistros objektą – **gražulį Sen-Marą**.

Antrąjį vaiką Ana pagimdė 1640 m. rugsėjo 21 d. Antrojo žmonos nštumo metu karalius vėl nuobodžiavo. Jis rašė kardinolui, kad niekas jam neteikia džiaugsmo. Susilaukęs antro sūnaus, karalius apsidžiaugė – dėl sosto galima buvo nebesirūpinti. Panašu, kad Sen-Maras Anai reikalų negadino: jis įkalbėjo karalių 1639 m. Kalėdų naktį praleisti su karaliene, dėl ko gimė antrasis sūnus (Pilypas Anžu). Sen-Maras karalienei tiko dėl to, kad nekentė kardinolo ir svarstė, kaip jį nušalinti arba pašalinti. Kardinolas pats „pakišo“ karaliui šį gražulį ir kiekviena proga Sen-Marui tai primindavo. Rišeljė buvo pamiršęs vieną dalyką: favoritas, skirtingai nuo favoritės, gali tapti politiniu varžovu. Kai Sen-Maras užsigeidė tapti Tarybos nariu, Rišeljė jam pareiškė, jog tai užtrauktų gėdą Prancūzijai.

Karas su Ispanija tęsėsi ir galo jam nesimatė, nes kardinolas siekė besąlyginės pergalės. Daugybė žmonių žuvo kare, gyventojai labai nuskurdo dėl sunkių mokesčių, kasmet būdavo bent vienas valstiečių sukilimas, po kurio sekdamas žiaurus susidorojimas. Karalius vis mažiau pasitikėjo kardinolu, o tai teikė vilčių Sen-Marui. Sen-Marą mylėjo princesė **Marija de Gonzaga** (vėliau – Abiejų Tautų respublikos valdovų Vladislovo Vazos ir Jono Kazimiero Vazos

žmona). Ji būtų galėjusi ištekti už Sen-Marą, jeigu jis būtų tapęs pirmuoju ministru (kaip Rišeljė). Sen-Maras pradėjo ieškoti draugų. Karalienę jis laikė atsargai. Karaliaus ir karalienės santykiai buvo blogi, nes dabar karalius karalienei pavyduliavo vaikų. Jis net grasino atskirti nuo motinos sosto įpėdinį.

1641 m. pabaigoje Sen-Maras rengė sąmokslą, į kurį įtraukė užkietėjusį sąmokslininką Orleano hercogą Gastoną Anžu ir **Sedano** princą (Sedanas tuo metu buvo nepriklausoma valstybė). 1642 m. pradžioje sąmokslininkai nusprendė užmegzti ryšius su Ispanija, kad ši padėtų neversti Rišeljė. Sąmokslas buvo rengiamas tyliai pritariant karaliui. Tačiau Sen-Maras padarė klaidą – nepalaikė karaliaus jausmo jam, manydamas, kad Rišeljė greitai numirs. Karalius dėl to atšalo nuo Sen-Marą. Sąmokslas buvo atskleistas. Sen-Maras rugsėjo 21 d. atsidūrė ant **ešafoto**. (Dar liepos mėnesį mirė Marija Mediči. Rišeljė prašė karaliaus leisti jam pasiimti papūgą, kurią jis buvo padovanojęs savo globėjai anomis laimingomis dienomis, kai jie sugyveno taikiai. Marijos brangenybės atiteko karalienei Anai.)

1642 m. gruodžio 4 d. kardinolas mirė. Prieš mirtį paprašytas dovanoti priešams, kardinolas pasakė savo priešų neturėjęs – buvę tikrai valstybės priešai. Užsienyje buvo suvokiama, kad mirė didis veikėjas. Prancūzijai prireikė keleto metų, kad tai būtų suvokta.

Karaliaus sveikata pagerėjo: matyt, jam suteikė jėgų savarankiško valdymo džiaugsmas. Kiekvieną dieną jis kvietė tarybos narius ir ne po vieną valandą praleisdavo su jais. Karalienė kaip ir anksčiau politiniame gyvenime nedalyvavo. Jos namuose kaip ir anksčiau buvo pilna kardinolo šnipų, bet jų pranešimai nebebuvo reikalingi. Karaliui tapo žinoma, kad jo brolis ketino pasiremti Ispanija ir užgrobti valdžią po Liudviko XIII mirties. Iš Orleano hercogo buvo atimta regentystės teisė ir kavalerijos pulkai – jis prarado valdžios atributus. Tačiau žmonos regente karalius neskyrė – pats rengėsi gyventi.

1639 m. Mazarinis paliko savo šalį bei popiežiaus rūmus ir ėmė tarnauti Prancūzijai. Rišeljė buvo vertas to, kad jaunas, ambicingas diplomatas jam tarnautų. Rišeljė dėka Mazarinis gavo kardinolo kepuraitę. „Pasinaudokite jo paslaugomis“, – prieš mirtį kardinolas kalbėjo Liudvikui XIII. „Aš pažįstu vieną žmogų, galintį užimti mano vietą, tačiau jis vis dar užsienietis“, ir Mazarinis gavo Prancūzijos valdinio dokumentus.

1643 m. pavasarį karaliaus sveikata dar labiau pablogėjo. Jis galiausiai apsisprendė ir paskyrė karalienę regente. Balandžio 21 d. Liudvikas liepė pakrikštyti įpėdinį. Krikštatėviu buvo paskirtas Mazarinis. Taip kardinolas buvo dar labiau priartintas prie sosto. Po krikšto ceremonijos įpėdinis buvo atvestas į karaliaus kambarį. „Kaip jus dabar vadina?“, – neva, paklausęs karalius. – „Liudvikas XIV, mano tėve“. – „O ne, sūnau mano, kol kas ne. Bet greitai, jeigu bus tokia dievo valia, jūs juo tapsite“.

1643 m. gegužės 14 d. po pusiaudienio Liudvikas XIII atidavė dievui savo mįslingą sielą.

F.Larošfukas pasakoja, kad Rišeljė, pristatydamas karalienei Mazarinį, pasakęs: „Jūs pamilsite jį, jis panašus į Bekingemą“.

Regentei valdant (nuoširdi, linksma, graži moteris), anksčiau represuoti didikai grįžo, rūmai tviskėjo, šalis ramiai atsikvėpė. Kas sugebėjo galvoti, galėjo ramiai reikšti mintis, kritikuoti, niekuo nerizikuodamas.

Ekonominė padėtis buvo labai sudėtinga. Kuriant naujas pareigybes ir vykdant apmokestinimo politiką, iškilo daug nesutarimų.

1648-1652 m. – **FronDOS** metai (FronDA vadinama nerimta opozicija). Prievarta ir paleistuvystė apėmė visus visuomenės sluoksnius. Tačiau didžiausia bėda buvo ne laisvas elgesys, o **laisvas mąstymas**. Laisvamaniai puolė ne tiktai karalienę ir jos tarnus, bet ir patį Dievą. Jie valgė mėsą pasninko metu, o tai buvo ir nusikaltimas, ir žygdarbis. Karalienei buvo priekaištaujama už tai, kad ji ispanė. Daugybę kartų ji buvo kaltinama ketinimu atiduoti Prancūziją Ispanijos karaliaus valdžiai. Karalienė pasirodžiusi esanti tironė, o tironija tęsis amžinai, nes ji sūnų išauklės tironu.

Gastonas Orleanietis perėjo į FronDOS pusę ir atsisakė posėdžiauti Karaliaus taryboje, kol joje bus Mazarinis. Naktį į vasario 7 d. (1651 m.) Mazarinis slapta išvyko iš Paryžiaus (po kurio laiko jis grįžo). Rugsėjo 7 d. parlamentas iškilmingai paskelbė Liudviko XIV pilnametystę.

1661 m. kovo 9 d. Mazarinis mirė. Jis paliko patarimus karalienei: visada stiprinti monarchiją, panaikinti pirmojo ministro pareigybę, nes puikiai žinojo, kokia pavojinga gali būti galybė žmogaus, užimančio šį postą.

1660 m. Liudvikas XIV vedė savo pusseserę Ispanijos karalaitę **Mariją-Tereziją**, o po vienuolikos mėnesių jau turėjo meilužę iš žmonos freilinų. Netrukus jis jau intrigavo su savo brolio žmona Henrieta Angle.

Jaunesnysis Anos sūnus, po Gastono mirties tapęs Orleano hercogu, suteikė daug rūpesčių. Jis buvo latentinis homoseksualas: daug kalbėdavo apie aprėdus, rengdavosi moteriškais rūbais, daug įvairių nuolaidų teikė jauniems bajorams. Henrieta Anglę įsimylėjo jaunesnysis Bekingemas, kuris atlėkė į Prancūziją, kad galėtų būti šalia jos.

1664 m. pabaigoje Anai Austrei nustatytas **krūtis vėžys**. 1666 m. sausio 20 d. ji mirė. 1793 m. sankiulotai išniekino jos kapą.